

Bert Keizer

Nul gevallen van euthanasie in 1974 en 6585 in 2017; leg dat maar eens uit

Deense ethiek

En toen sprak ik tot *Det Etiske Råd* in Kopenhagen, de Deense raad voor Ethiek, een advieslichaam voor de regering op het gebied van medische ethiek. Er zijn zeventien leden: filosofen, psychologen, theologen, artsen, ethici, historici en verpleegkundigen. Ik was samen met Theo Boer, theoloog en oud-RTE-lid. Theo deed de getallen. Nul gevallen van euthanasie in 1974; 6585 in 2017. Ja, legt u dat maar even uit. Wat ook mij verraste in zijn presentatie is dat we nog altijd 23 procent ongemelde gevallen herbergen, zo'n driehonderd in het afgelopen jaar. Vooral in het buitenland denken men dan graag dat daar een sinistere moordpartij achter zit. Maar ook in het binnenland lijkt het me wel een reden om ons eens goed achter de oren te krabben.

In mijn presentatie somde ik even snel op wat ons is overkomen op het gebied van euthanasiekandidaten: eerst de terminaal zieken, toen de chronisch zieken, toen psychiatrische patiënten, toen beginnend dementerenden, toen gevorderd dementerenden, toen stapeling ouderdomsklachten, toen voltooid leven en als krakzinnige uitloper de constatering van de Coöperatie Laatste Wil dat eigenlijk iedereen boven de 18 gewoon dood mag. Ja, zo ging dat toch?

Ik had me voorgenomen zo eerlijk mogelijk te zijn en ik dacht dat de Deense raad wel zou begrijpen dat euthanasie een uitermate verrassende onderneming is. Ik bedoel dat we nu euthanasie verlenen aan mensen tegen wie we twintig jaar geleden gezegd zouden hebben: wat denkt u nou eigenlijk?

Ik zie ons hele euthanasiecircus als een begrijpelijke uiting van

de menselijke aard. Dat steeds verleggen van de grens. Als je honderd mag, rijdt iedereen honderdtien. En bij honderdtwintig rijden we allemaal honderddertig, enzovoorts. Als terminaal mag, dan kan chronisch ook, en als chronisch ermee door kan, dan ... enzovoorts.

De Denen wisten niet of ze verwonderd moesten zijn of verbijsterd. De meesten kozen voor verbijsterd, waarna men al gauw overging tot verwijten. De nazigruwelen kwamen zowaar ook even langs, maar dat werd weer snel weggemoffeld. De teneur van de reacties was voornamelijk: hoe kunnen jullie zo dom zijn? Vooral de niet-medische leden waren overtuigd van het uitzonderlijke niveau van palliatieve zorg in hun land. Deense artsen gaan nooit te ver in hun behandel drift. Een gezegend land kortom.

Het leukste verwijt was wel dat wij niet met lijden kunnen omgaan. Uit ons hele euthanasiebeleid spreekt een onvolwassenheid, een naïviteit over de aard van het leven, dat immers ook lijdend geleefd moet worden.

Ik antwoordde dat niet één mens hier op aarde zonder te lijden, zonder af en toe vreselijk te lijden, de vergetelheid haalt, maar dat een leven mij niet minder geslaagd voorkomt als je aan het eind van de rit iets van dat lijden weet weg te nemen. Men haalde zijn schouders op over een dergelijke lichtzinnigheid.

Later, bij heerlijk bier in het merkwaardige Tivoli, bedacht ik dat mijn rol als ambassadeur voor het Nederlandse euthanasiebeleid misschien enige bijsturing behoeft. ■